

Szerkesztőségi iroda:

Rimasmzobát, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábas petitors térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimasmzobát Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legelőször postai utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A nőtlenségi adó.

Azon közigazgatási, társadalmi, közmivelődési és hazafias szempontból egyiránt fontos tárgyak között, melyek a legközelebbi megyebizottsági közgyűlésen várnak elintézésre, — méltán kiváló helyet foglal el Udvarhelymegyének az országgyűléshez felterjesztett felirata, a melyet pártolás és támogatás végett törvényhatóságunkhoz is megküldött, — mert ebben sok oly eszme foglaltatik, melyeknek megvalósítására minden hazáját igazán szerető, a kor intő szavát megértő s az emberiség magasztos hivatását felfogni tudó embernek szívvel, lélekkel törekedni kell.

Ezen eszméknek legnagyobb része fel lett említve az országgházban egyes szónokok által a folyó hó 20-ik és következő napjain, s így azok előtt, kik az országgyűlés tárgyalásait figyelemmel kísérik, — nem ismeretlenek; minek következtében azok részletes tárgyalásába nem bocsátkozunk, — hanem fölhívjuk törvényhatóságunk s az adózó közönség figyelmét egy mindenesetre fontos s e mellett, — a mi nem kevesebb figyelmet érdemel, — jogos indítványára a feliratnak.

Senki sem fogja tagadni, hogy a nemzeti életnek legelső feltétele a családi életben gyökerezik, s a minő ez, olyanná válik előbb-utóbb maga az egész nemzet is, ha életerős, életerőssé teszi az államot is; ha elsatnyult, elcsenevészedett, elhiervad a nemzet is, mert éltető gyökere vész el s táplálékot a továbbfejlődésre nincs honnan, nincs miből merítenie. Ezt igen jól tudták a nagy római köztársaság vezérférfiai, minek következtében az állam legfőbb tisztviselőinek tették szigorú kötelességükké a házasságra felügyelni.

A keresztyén vallás behozatalával ez teljesen megszűnt, s kinek-kinek szabad akaratára lőn bízva az, hogy nőtlenségben akar-e élni, vagy pedig családi életet, — hogy így vagy félre-tergye azon legszentebb kötelességeket, melyekkel természet szerint tartozik öseinek és nemzetének, vagy pedig teljesíti azokat.

A választás, — valljuk meg őszintén, — nem nehéz. Mert ha meggondoljuk, hogy az élet nem más, mint küzdelem a letért, s ha megfigyeljük és összehasonlítjuk egy népes családfő s egy nőtelen férfi küzdelmeit: úgy fogjuk találni, hogy míg ez saját magán kívül senki másra nem ügyel, nem

gondol, — addig amannak ébrenlétét s álmait nem ritkán háborítják meg gondok és aggodalmak övéért, övéi érdekében. Amaz tetteinek szabad ura, jövedelmével teljhatalmulag rendelkezik, míg emez legtöbb esetben minden egyéb, csak független nem; s így nem lehet esodálkozunk, ha egyesek napról-napra nagyobb számmal csatlakoznak azokhoz, kik legtöbbnyire önzésből a természet és élet által reájuk rótt legszentebb kötelességekről megfeledkezve, a családi élet szentélyébe belépni nem mernek, nem akárnak, — holott a valódi boldogság a csendes családi körben található fel egyedül.

„Ugy de a családi élet lenyűgözi a férfit; az idő, mit ennek szentel, — a munka, mit övéinek boldogítására fordít, elvonja őt a nagyobb fontosságú közügyektől; övéinek sirása s a könyvek, melyek a harcziat katonát kísérik, gyakran teszik gyöngévé a kart, s azok, kik övéikre gondolnak, a legszentebbet, a hazát feledik el nem ritkán.“

Mi nem tagadjuk, hogy legtöbb, vagy legalább igen sok nő nem képes a férfi küzdelmeinek, működéseinek czélját, ha csak közvetlen nem a család érdekében történik, felfogni; — de viszont állíthatjuk, hogy hazáját nemzetét csak az szeretheti tisztán és igazán, ki édes örömmel teljesíti iránta való kötelességeit is. E kötelességeknek pedig legfőbbje az, hogy elsőnek jeles fiakat adván és nevelvén, az utóbbit kihalni ne engedjük. S az a ki e kötelességeket a fentebbi okok miatt elmulasztja, szeretheti hazáját, — de nyiltan kimondjuk, hogy legjobban szereti önmagát; s míg ennek élő szeretete a haza iránt csak a sirig terjed, addig a családapáé végtelen, mint maga a mindenség.

S hogy mindezek dacára nőtelen és családös honpolgár világszerte hason jogokban részesül, s hogy ez ügysz, — dacára annak, hogy a természeti jogokkal homlok egyenest ellenkezik, — az állam nyulni még most nem mert: okát abban találjuk, hogy a fentebbiek mellett tart a coelibatusnak, — mit nagyon hibásan nőtlenségnek fordítottak, holott az csak „feleségtelenség“ — hivatól, s az u. n. személyes szabadságot korlátozni nem akarja; így míg megbünteti azokat, kik az állam törvényeit megsértik: érintetlenül hagyja azokat, kik a természet örök törvényének megsértésével, a nemzet előfája ellen nyiltan követnek el vétséget.

Hanem a mit az állam bizonyos okoknál fogva még nem tesz, tegye meg a művelt társadalom, kiindulva azon általános ismert igazságból, hogy minden jog, egyszersmind kötelességgel is jár, s a ki ez utóbbit lelkiismeretesebben teljesíti: méltányos, hogy kiválóbb jogokban is részesüljön. — Ez pedig csak úgy leendő kivihető, ha a családapák, — kiknek gondjuk úgy is megszámlálhatatlan, — azon kiváltságban részesülendek, még pedig a gyermekek számának arányában, hogy államadóval a lehető legkisebb mérvben rovatnak meg, s az így támadt hiány a nőtlenségre, az életkor évei szerint vették ki mint nőtlenségi adó.

Ez eszme van megpendítve többek között Udvarhelymegye feliratában, s ezért ajánljuk mi is ezt megyénk közönségének figyelmébe, hogy az összes törvényhatóságok szövetkezvén, láthassa a kormány, hogy a magyarnemzet megértette a kor intő szavát, s hogy hazánkat okosan szeretni tudjuk és akarjuk is. S ha Magyarországon összes törvényhatóságai ez eszme köré csoportosulnak; hisszük, hogy nem fog habozni a kormány ez adó nem behozatalára törvényjavaslatot terjeszteni elő, mely egyrészt jutalom lesz azokra nézve, kik hazairánti kötelemeiket — bár küzdve — nagyobb mérvben teljesítik, más részről pedig jótékony hatással fog bírni a közérkölesítés fejlesztésére is. Erről majd máskor.

Megemlékezés a beszterezébányai kataszteri kerületi bizottságnak üléséről.

II.

Hogy t. olvasóink a kataszteri gyűlés tárgyalásaival tüzetesen megismerkedhessenek, jónak láttuk közzétenni azon két határozati javaslatot,*) melyet a Beszterezébányai öszgyűlt képviselők szaktízott-ságai dolgoztak ki, annyival is inkább a következők megértésére ez nélkülözhetlen.

Határozati javaslat

a beszterezébányai kataszteri kerülethez beosztott 22 becsőjárás szántóföld-, kert-, rét-, szőlő és legelő mivelősi ágak osztályzatára megállapított tiszta jövedelmi fokozatoknak általános egyenlő arányban leendő leszállítása tárgyában.

A kataszteri munkálat czélját, az ország egész területén fekvő összes mivelő alatt tartott területek tiszta jövedelmének, az általános tényezők és különleges helyi viszo-

*) Térésükre miatt csak az egyiket közölhetjük jelen számunkban. Szerk.

TÁRCZA.

LENGYEL FERENCZ,

meghalt 1883. jan. 23.

Nem jött váratlanul, s mégis általános sajnálatot keltett azon vesztés híre, mely a megyeszerte közbecsülésben, szeretetben élt agg orvos, Lengyel Ferencz elhunytával városunkat, megyénket érte.

Méltán számíthatjuk vesztéseink közé azt, ki minden szellemi s anyagi tehetségét egy félszázadnál hosszabb idő alatt csak arra fordította, hogy kizárólag hivatásának élve szenvedő embertársainak kivétel nélkül, vigasztalója, legtöbb esetben apolója legyen, — kit ragály, rossz idő, éjjeli sötétség, a szenvedő nyomora soha sem tudott elriasztani attól, hogy életet menteni, fájdalmakat enyhíteni, könyveket letörölni siessen.

Ugyanazért, bár fájdalommal tesszük, de kötelességet vélünk teljesíteni akkor, midőn az elhunyt zajtalan munkásságában 85 évre terjedt életének néhány adatát közöljük.

Lengyel Ferencz, városunk egyik legrégebbi családjából született 1798. évben, s már mint teljesen érett ifjú kezdette hallgatni 1823-ban az orvosi tudományokat a budapesti egyetemen, honnan 1826. évben nyert orvosi oklevélvel szülőföldjére visszatérve, működését itt azonnal megkezdette, hol szakértelme, különösen betegek körül tanusított fáradhatatlan szorgalma, gyöngéd modora által a közbizalmat hamar megnyerte ugyan, de orvosi gyakorlata csak akkor nyert szélesebb terjedelmet midőn az 1831. évi cho-

lera-járvány alkalmából a megyei hatóság által kirendeltetve, orvosi működése közben páratlan, majdnem hősiés önfeláldozó készségével, szorgalmával a nagy közönség figyelmét magára vonta. Ez időbeni érdemeit méltányolni sietett is e város azzal, hogy előbb orvosává, s csakhamar — és ezentúl 1848-ig minden alkalommal — tanácsosul választotta. 1848. évben pedig megyei orvosává lett, s mint ilyet érte 1882. évben a felség részéről azon kitüntetés, melylyel számára a „Ferencz József“ rend koronás arany keresztje díjmentesen adományoztatott, s valóban, ha volt valaha szolgálat az uralkodó legmagasabb figyelmére érdemes, úgy e kitüntetés az elhunyt teljes mértékben kiérdemelte, mert az a szeretetteljes jóság, az a határtalan türelem, azon odaadó gondosság, az a minden pillanatban szolgálatra kész, vesztélyt, fáradságot nem ismerő ügybuzgóság, mely benne betegek körül megtettesült, sokáig feledhetetlenné teszi őt városunk, megyénk közönsége előtt.

Mert ismerte, tisztelte őt nagy és kiesiny, szerették különösen a gyermekek, és — kell-e róla valami jellemzőbet mondani? — rajongottak érte a szegények! Derült kék szemekben, vagy jóságosan mosolygó ajkain, avagy törékeny kis alakja körül lebegett-e az erő, mely a betegágytól már első megjelenésével minden félelmet elűzött, vagy azon közmondássá vált szerénység, mely fáradsága jutalmát soha sem követelte, s a kevés díjjal is megelégedett, ezek tették-e őt annyira kedvelté, — ki tudná megmondani? De az bizonyos, hogy ahol segíteni még egyáltalában lehetett, ott legtöbb esetben sikeresen működött, habár mindig gondja volt arra, miszerint gyógyszerai költségesek ne legyenek. S talán épen szelid lelke hajlamainak engedett, midőn kiválóan a gyermekek betegségeit tette tanulmányai tárgyává s oly sikerrel, hogy e részben megyénk területén eddig páratlanul állott, mert ha elméleti képzettsége tün nem is érte el az orvosi tudományok mai színvonalát, —

aminthogy nem érthette el amaz orvosi karé sem, melynek tanítványa volt, — de a csak hosszas gyakorlat, gondos megfigyelés folytán sajátítható ama tudományt, mely a betegség gyors felismerésében, a gyógyszer helyes megválasztásában áll, hozta oly mértékben, aminővel kevés ujkori tudósunk rendelkezik.

Hogy e keresettséggel nem állottak arányban orvosi jövedelmei, annak egyedüli oka jóságában rejlett. Jóság volt egész a gyengeségig; e jóságának esett áldozatául testi épsége; e jóság volt közvetet okozója anyai törődéseinek, de jóságának volt talán jutalma az is, hogy még késő agykorában sem lett kénytelen élete czélját a betegek gyógyítását, a szenvedők apolását eljteni; talán e jóságaért ajándékozta meg őt a gondviselés a nemes lelkek ama nyugodt öntudatával, mely az embernek legerősebb támasza még a szükségek elleni farsztó küzdelmekkel szemben is.

S e szerény, a közélet zajától visszavonult, de csendjében is majdnem az utolsó pillanatig munkás lélek, mint köröttünk élt, szeliden, könnyű álom szárnyain hagyta el földi sátorát, megható képét nyujtva egy, kötelességet minden részében hűen teljesítő olyan férfinak, ki utolsó perczeiben is tiszta elmével, nyugodt öntudattal rendezti ügyeit, hogy szereteteinek elviselhetőbb legyen a vesztéség.

S e férfinak, ki hosszú életéből 57 évet áldozott a közérdek szolgálatának, ki e hosszú életpályán csak ember társai javára élt: bizonyosan nem fog ragyogó márvány emléket emelni a világ, mely csak a tündöklő neveket örökíti meg. — emlékezzenek tehát rá mindig halásan ama számtalanok, kiknek az elhunyt nem csak egészségüket, életüket megmentette, de buzdító példát is nyujtott arra, miként kell emberi kötelességeinket mindenkivel szemben kivétel és önző törekvések nélkül becsületesen betölteni.

Legyen áldott emlékezte!

nyok és körülmények méltányló figyelembe vétele mellett, a jogosság és méltányosság követelményeinek megfelelőleg, arányos megállapítása képezvén: ezen nagyszabású és az ország gazdasági viszonyaira s ebből kifolyólag az utó nemzedék anyagi érdekeire hosszú évek során a legnagyobb behatással bíró országok munkálat végeredményében a kívánt siker, következményeiben a hozzá fűződő üdvös eredményt csak egyedül azon esetben érheti el, ha a megállapított tiszta jövedelmi fokozatok az egyenlő és aránylagos teherviselés elvének megfelelő megadottatási rendszer kereténél helyes alapját képezhetik.

A munkálat fent jelzett sikerének biztosítása érdekében elkerülhetetlenül szükséges tehát, hogy a jövedelmi fokozatok ellen beadott észrevételek és nehézmények minden irányban kivétel nélkül, a törvény által hivatott közegek és bizottságok részéről méltányló figyelemmel részesítenek és beható tárgyalás megírás alapján érdemleges elintéztést nyerjenek.

Ezen kataszteri kerületi bizottság törvény által ruházott hatáskörének tudatában, kötelességének ismeri: hogy midőn a kerületben beosztott 22 becselő járás előterjesztett munkálatát, a felvett alapon elért tiszta jövedelmi fokozatok alkalmazása mellett részleteiben megírta és felülvizsgálta és a munkálatban a járások közötti helyes arány szempontjából szükséges módosításokat másodfokulag elintézte, a leszállítások, illetve felemelések számszerű tételét megállapította, magát a munkálatot általában nosan alapjában, összehasonlítva a szomszédos és az ország területén lévő több kataszteri kerületekkel, valamint a járási bizottságoknak a munkálat alapján és a tiszta jövedelmi fokozatok ellen tett kifogásoló határozatait tegye, alapos megvizsgálása s beható bírálata után másodfokú érdemleges elintéztése tárgyává.

Mindenek előtt ha összehasonlítjuk a beszterezébányai kataszteri kerület főtagait a szomszédos és több kerületek következő átagaival és pedig:

Sorszám	Kerület megnevezése	Szántó-föld	Kert	Rét	Legelő	Főtag
1	Kolozsvári	148	399	141	89	127
2	Szatmári	228	518	157	53	177
3	Nagyszabeni	229	536	194	55	189
4	Kassai	309	509	270	85	263
5	Beszterezébányai	351	677	353	71	303
6	Debreczeni	488	767	277	168	393
7	Pozsonyi	501	778	457	128	441
8	Budapesti	584	969	483	172	483
9	Pécsi	554	995	617	277	505
10	Szombathelyi	569	1089	716	203	550
11	Szegedi	785	1019	249	207	662

Kitűnik, hogy a felsorolt 11 kerület között a beszterezébányai kerület átlagának magasságára nézve az 5-ik helyen áll s e kerület, melynek kebelében az egész országban legtermékenyebb talaj és legzordonabb éghajlati viszonyok mellett, valóban a legmostohább gazdasági körülmények között, a létért folytonos küzdelemben kifáradt és életüket sinlődvé tengődő Arva-, Liptó-, Turóc- és Gömör-megyék s Gömör-megye felső Garam vidéke s az északi felvidék több terméketlen megyéi vannak tömörítve, még Bars-, Hont-, Nógrád- és Gömör-megye alsó részének termékenyebb területei mellett is 3 frt 2 kr. átlagával, összehasonlítva a szomszédos és sokkal jobb kassai kerület 2 frt 63 kr. és a már alföldi éghajlatú és termékeny talajú debreczeni kerület 3 frt 93 kr. átlagával, mellőzve a kolozsvári kerület 128, a szatmári kerület 177, a nagyszabeni kerület 189 kr. esekély átlagait — már magában véve is oly tulságos magasan van felvéve, hogy valóban az aránytalanságnak, — első tekintetre is — oly mérve tűnik elő, mely lényeges orvoslást és komoly megfigyelést igényel és a tisztajövedelmi fokozatok tetemes leszállítását követeli.

Még feltűnőbb a különbség, ha az összes kerületek átlagait komoly bírálat tárgyává teszük s a beszterezébányai kerület 3 frt 2 kr. és a pozsonyi kerület 4 frt 41 kr. átlagát, a debreczeni kerület 3 frt 93 kr. a budapesti 4 frt 83 kr. pécsi 5 frt 5 kr. szombathelyi 5 frt 50 kr. és a szegedi 6 frt 62 kr. aránylag nagyon is alant álló átlagaival összehasonlítjuk s szemlélődésünk után azon határozott meggyőződésre jutunk: hogy a kataszteri munkálatokban a felvidék, az alfölddel szemben, tulságos magas tiszta jövedelmi fokozat szerint lett osztályozva, s így jövére is oly mostoha elbánásban részesítették, mint a jelenleg fennálló kataszter alkalmazásával. Már pedig az kataszter felállításának szükségességét éppen ezen aránytalanságok megszüntetése indokolta s a törvényhozás elhatározását a törvény alkotásánál éppen azon helyes indok vezérelte: hogy az egyenlő teherviselés elvének alkalmazása, a megalapítandó tiszta jövedelmi fokozatokban biztos alapot találjon.

Ha a fentjelölt aránytalanságok indokairól magunknak meggyőző alapos felvilágosítást szeretni óhajtunk, az előterjesztett adatokból azon meggyőződésre jutunk, hogy az alampunkálatok kiszámításánál, azon különleges, a talaj különbözőségéből és az éghajlati viszonyokból eredő sajátosságok tulajdonságok, melyek egyrészt az alföld előnyös helyzetét, másrészt a felvidéknek azzal szemben hátrányát képezik, de a talaj jövedelmezőségének azzal és így az abból elvonható tiszta jövedelemnek állandó tényezői, a tényleges helyzetnek megfelelő méltatásban nem részesültek, s a számításban mennyiségileg fel nem vették.

Ily különleges helyi sajátosságok a többek között:

1. hogy a nagyobb csapadék és a rendes időjárástól eltérő körülmények visszaható ereje az alföldtalajon szembe-tűnőbb, mint a felvidéken s midőn a mult 1879. és 1880-ik években a helyszínelési munkálatok foganatosítottak, ezen évek rendkívüli időjárás viszonyainál fogva, a belvíz által érintett alföldi földterületek alsóbb osztályba soroztattak, mint a talaj minősége és természeti tulajdonságainál fogva rendes viszonyok között beosztandók lettek volna, éppen elenkezőleg a felvidékkel, melynek talaj-viszonyai a nagyobb csapadékot nem csak eltűrik, de természetes sajátágaiknál fogva igénylik is, s így a helyszínelés alkalmazásával éppen a kivétel és időjárás következtében tetszetősebb küllemet tüntettek fel, s magasabb osztályozást nyertek.

2. hogy a felvidéki területeken a legnagyobb szorgalom és megfeszített munkásság nagyobb befektetési költség mellett sem érhető el oly magas termési átlagok, mint az

alföldiken s a termelt szemes termények minőségükönél fogva sem vehetők egyenértékűeknek, az alföld e tekintetben különösen kitűnő s a nagy kereslet folytán jól is értékesíthető terményeivel.

3. Hogy a felvidéki földek nagy és erős javítási és művelési költségek alkalmazása mellett tarthatók fel termő képességükben, míg az alföldi televénydus földek, hol a javítási költségek alig számbavehető, könnyebb megmunkálhatóság mellett még mennyiségileg is kevesebb munkát igényelnek.

4. Hogy a felvidék s ezen kerület területén fekvő földek $\frac{3}{5}$ része hegyes, $\frac{1}{5}$ -de lejtős és csak $\frac{1}{5}$ része vehető róna fekvésű, avagy mérsékelt emelkedésű talajnak és így már megmunkáltatás és talajjavítási munkálat czimén is, nagyobb költséget kívánnak.

De ezen különös, a két vidék földrajzi, égalji s talajviszonyaiból előálló sajátosságok mellett, nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy az első helyszínelési és osztályba sorozási munkálatok után, midőn az eredményként elért tiszta jövedelem lényeges leszállítása elhatározott, kerületünk a levonásba vett 65 millió forintból alig részesült 8% leengedésben, holott más már az eredeti felvétel alkalmazásával is előnyösebb elbánásban részesített kerületek 20% leengedést nyertek és így csak ezen egy czimén is 12% előnyben részesültek.

Nem kerülheti el figyelmünket továbbá e kerülethez tartozó becselőjárások sajátosság fekvése és talajviszonya, minél fogva egy és ugyanazon járásban a termékenyebb buzatermő talaj alig egy-két mértföldnyi távra, már kopár és sivar havasi vidék által váltatik fel. Ezen járásokban tehát a talaj különbözősége magában véve, az egyes művelési ágak jövedelmi fokozataiban osztályonként nagyobb esést és különbséget igényel, és mégis ha összehasonlítjuk tiszta jövedelmi fokozatainkat, az alföldi kerületek hasonló fokozataival, azt tapasztaljuk: hogy ott az egyes osztályok között az esés nagyobb s ebből következőleg ott az osztályba sorozás által elérhető kiegyenlítés a kerületre nézve előnyösebb.

Ezen általános észrevételek után még feltűnőbb ezen kerület tiszta jövedelmi fokozatának magassága és osztályzatának aránytalossága, ha egyes községek és becselő-járások átlagait, a szomszédos kerületek határos községeinek, illetve járásainak átlagaival összehasonlítjuk: és pedig ha tekintetbe vesszük, hogy míg:

1.) A beszterezébányai kerület sziráki becselő-járása I-ső osztályozási vidékéhez tartozó Heréd község szántóföld átlaga 981 kr., Zagyon szántóföld átlaga 1046 kr., akkor a budapesti kerület gödöllői járása I. oszt. vidékén fekvő Kartal község szántóföld átlaga 892 kr., Verseg községe 757 kr., ugyanazon kerület gyöngyösi becselő járása I. oszt. vidékén fekvő kedvező talaj viszonyairól országosan ismert Hatvan szántóföld átlaga pedig 515 kr., Apez községi szintén 515 kr.

2) A beszterezébányai kerülethez tartozó sziráki becselő járás szántóföld átlaga 634 kr., akkor a budapesti kerülethez tartozó gödöllői járási 550 kr. a gyöngyös járási pedig 594 kr.

3) E kerület rezsnyői járása I. osztályozási vidékéhez tartozó Tornallya község szántóföld átlaga 614 kr., Putnok községi 519 kr., Méhi községi 690 kr. akkor a szentpéteri becselő járásban tartozó Dusnok község szántóföld átlaga 388 kr. Bere községe 858 kr., Sajó-Kazincz 690 kr. Sajó-szentpéteri 591 kr., Velezdé pedig 385 kr.

4) A rimaszombati becselő járás I-ső oszt. vidéke szántóföld átlaga 485 kr., a rozsnyői járás I-ső oszt. vidéké 528 kr. ezzel szemben a kassai kerülethez tartozó sokkal alább fekvő, égalji s talajviszonyainál fogva kedvezőbb Sajó-szentpéteri járás I-ső oszt. vidéké 491 kr., az edelényi becselő járás egyetlen oszt. vidéke szántóföld átlaga pedig csak 375 kr.

5) A rét átlagok összehasonlítására nézve felemlítjük, hogy míg e kerület rimaszombati járásának rétátlaga 678 kr. a rozsnyői becselő járás I-ső oszt. vidéké 708 kr., akkor a kassai kerület edelényi becselő járása egyetlen I. osztályozási vidékének rétátlaga 597 kr., a sajó-szentpéteri járás I. oszt. vidéké pedig 692 kr.

6. E kerület balassa-gyarmati becselő-járási I-ső osztályozási vidékén fekvő Rád község átlaga 7 frt 43 kr. a vele határos, de már a budapesti kerület budapesti járásához tartozó Püspök-Hatvané 344 kr. Vác városé 615 kr. és Duka községe 454 kr.

A budapesti kerület budapesti becselő járásához tartozó Alsó-Pencz község szántóföld átlaga 358 kr., e kerület balassa-gyarmati becselő járásához tartozó, azonban minőségleg legalább 25% rosszabb Felső-Pencz község átlaga pedig 372 kr.

7. A rimaszombati járás I-ső osztályozási vidékének határán a rimavölgy felső részén fekvő s legnagyobb részben kötött, agyagos, vadviszes hidegtalajú Ráho község szántóföld átlaga 332 kr., ezzel szemben a kassai kerület sajó-szentpéteri járásában fekvő róna területű s jó minőségű buzatermő talajú Dusnok község szántóföld átlaga 388 kr. Mindkét község szántóföldjeinek osztályzata a 3-ik osztálylyal kezdődik.

Mint feltűnő aránytalanságot felemlíteni kívánjuk még:

8. Hogy a beszterezébányai kerület nagyrozei járásában az I-ső osztályú szántóföldnek tiszta jövedelme 7 frt 50 kr., akkor a nagyszalontai járásban és a nagyárolyiban csak 7 frt, s ezzel szemben ismét e kerület körmezébányai járásában 7 frt 50 kr., az árva megyei alsókubini járásban szintén 7 forintban van fölvéve.

A rétek első osztályának tiszta jövedelme a nagyrozei járásban I. oszt. vidékén 11 frt 50 kr., Breznóbányában 9 frt 75 kr., Alsó-Kubinban 8 frt 25 krral van fölvéve, addig ugyan ezen osztályú rétek tiszta jövedelme:

Nagyszalontán 5 frt 75 kr. Nagy-Károly vidékén 6 frt 50 kr. Nyiregyháza vidékén 7 frt. Félégyházán 8 frttal vétetett fel.

Az aránytalanságok feltűntetésére s fentjelzett állításaink helyességének begyőzésére felhozhatnánk ezeken kívül még minden kerület területéről számos példát, mivel e tekintetben a kerületek között sommas kimutatásai keresetlenül is, bő anyagot szolgáltatnak.

De a feltűntetett aránytalanság mellett, melyben e kerület megállapított tiszta jövedelmi fokozatai a többi kerületek hasonló tétéleivel állanak, magára a munkálat érdemére, ha tisztán és kizárólag ezen kerület földrajzi, éghajlati és talajviszonyai, gazdasági és kereskedelmi helyzete szempontjából bíráljuk is, kénytelenek vagyunk nyíltan és

őszintén ezen határozott meggyőződésnek kifejezést adni: hogy a tiszta jövedelmi fokozatok megállapított magas szám-tételei a tényleges helyzetnek meg nem felelnek, valóságilag nem léteznek, s oly meghatározott pozitív tényező, — melyre egy helyes megadottatási rendszert lelkiismeretes nyugodtsággal alapítani lehetne, — nem képezhetnek.

Mindezen kétségtelenül beigazolt ténykörülmények méltányló figyelembe vétele mellett és a felhozott indokok alapján e kataszteri kerület területén lévő 22 becselő járás bizottságainak, a megállapított tiszta jövedelmi fokozatok leszállítása iránt előterjesztett kívánságait részünkről is jogosultnak és helyeseknek, az adózók érdekének megóvása és az osztó igazság szempontjából elkerülhetlenül szükségeseknek ítélvén, a kerület összes járásaira nézve a szántóföld, kert, rét, szőlő és legelő művelési ágak osztályzatára megállapított tiszta jövedelmi fokozatoknak általában, egyenlő arányban 20%-val leendő leszállítását ezennel másodfokulag határozatilag kimondjuk.

Kelt Beszterezébányán, 1883. évi január hó 15-én, jegyzette Bornemisza László s. k. kataszter. ker. bizottsági tag mint a kiküldött biz. jegyzője.

Az 1883. évi január hó 8-án d. n. 3 órakor Rimaszombatban tartott számonkérő ülés jegyzőkönyve.

Jelenvoltak: Fáy Gusztáv főispán. Szontagh Bertalan alispán. Török Bálint árvaszéki elnök. Abonyi Pál tisztügyész. Ujházy Lajos főjegyző.

Mely alkalommal a közigazgatási, árvagyám és gondnokhatósági iktató- és kiadó-könyvek megvizsgálatván, járásbeli szolgabírák és polgármesterek vonatkozó jelentései szemügyre vétetvén, a nevezett hatóságok ügykörében a közelebbi mult év lefolyása alatt a működés eredménye számkokkal is kifejezve következőképpen állapítottat meg:

I. A központi közigazgatásnál folyó évi január hó 1-ig beérkezett az iktatóba 9622 sz. a mult év hátralékával 42 számmal, feldolgozandó összesen 9664; feldolgoztatott 9487. hátralékban marad 177, és pedig ki nem osztott 141. kiosztott 36.

Ujházy Lajos főjegyzőnek kiosztott a lefolyt évben 4152. az előző év hátraléka 28. feldolgozandó volt 4180. tényleg feldolgoztatott 4161. hátralékban marad 19.

Bornemisza László első aljegyzőnek kiosztott 2990. az előző év hátralékával 14. feldolgozandó volt 3004. tényleg feldolgoztatott 2987. hátralékban marad 17. szám.

Lukács Géza harmad aljegyzőnek kiosztott 1543. tényleg feldolgoztatott 1543 szám.

Alispán által, vagy előnkileg feldolgoztatott 573 szám, közgyűlésre jegyztetett, illetőleg ott intézetett el 173 szám. Jelentéssel hátralékban találtatott: Kubinyi Géza szbirónál 29. Maléter Ede szbirónál 19. Kubinyi Gusztáv szbirónál 34. Sándor Béla szb. 34. Batta Samu szb. 18. Sthymmel rozsnyói polgármesternél 24. Gömöri dobsinai plgmesternél 4. Madarász jósvai pgnnél 3. Arvay nrőzei pgnnél 1. Szabó rimaszombati pgnnél 14. Főmérnök 16. Megyei alszámvevő 12. Abonyi Pál tiszti főügyész 1 szám. Ezen eredmény általában kielégítő.

II. A megyei központi árvaszéknél: folyó évi január hó 1-ig beérkezett az iktatóba 11919 szám, a mult év hátraléka 333. feldolgozandó volt összesen 12252 sz.

Lengyel előadónak kiosztott 3261 szám, az előző év hátraléka 76. feldolgozandó volt összesen 3337, feldolgoztatott 3239. hátralékban marad 98 szám.

Szentpétery előadónak kiosztott 3501, az előző év hátraléka 55. feldolgozandó volt összesen 3556, feldolgozott 3432. hátralékban marad 124 szám.

Szakall Vince napdíjas előadónak kiosztott 2952. az előző év hátraléka 39. feldolgozandó volt összesen 2991. feldolgozott 2967. hátralékban maradt 24 szám.

Ifj. Török László második aljegyző, vagyis árvaszéki jegyzőnek kiosztott 2102. az előző év hátraléka 53. feldolgozandó volt összesen 2155. feldolgozott 2065. hátralékban marad 90 szám.

Előnkileg tűzbiztosítási ügy feldolgoztatott 99 sz. Danes Gyula központigám mint előadónak kiosztott 654. hátraléka volt 6. ezzel feldolgozandó 660. feldolgoztatott 658. hátraléka marad 2 szám.

Ügyészeknek kiosztott 23. hátralék volt 3. feldolgozandó összesen 26. feldolgoztatott 17. hátralék marad 9 szám.

Az irodába tisztázás végett kiadott 11724. az előző év hátraléka volt 203. feldolgozandó összesen 11927. feldolgoztatott 11754. hátralék marad 173 szám. Kiosztatlan maradt az iktatóban 187. Jelentéssel hátralékban találtatott: Kubinyi Géza szbiró 37. Kubinyi Gusztáv szbiró 18. Batta Soma szbiró 32. Maléter Ede szbiró 22. Sándor Béla szbiró 39. Abonyi Pál főügyész 11. Dapsy J. alpnztárnok 7. Közp. közgyám 132. Irattárnok 9. Iktatói kiadó 1. — Eredmény általában kedvező, szükséges azonban, hogy a szereplő ügyforgalom mellett az árvek érdekében a 3-ik előadói állomás rendszeresíttessék, hogy a visszaesés kikerülhet legyen.

III. Járásbeli szolgabíráknál, és pedig:

a) közigazgatási ügyekben: Kubinyi Géza szolgabírónál az előző év hátraléka 5. feldolgozandó 2881. feldolgoztatott 2875. hátralék 6 szám. Maléter szbiró az előző év hátraléka 8. feldolgozandó 6029. feldolgoztatott 6023. hátralék 6 szám. Kubinyi Gusztáv szbirónál az előző év hátraléka 17. feldolgozandó 4215. feldolgoztatott 4200. hátralék 15 szám. Sándor Béla szbirónál az előző év hátraléka 30. feldolgozandó 3515. feldolgoztatott 3484. hátralék 31. Batta Soma szbirónál az előző év hátraléka 9. feldolgozandó 3574. feldolgoztatott 3561. hátralék 13 szám.

b) Árva ügyekben: Kubinyi Géza szolgabírónál az előző év hátraléka 7. folyó ügyek 2003, összesen feldolgozandó 2010, feldolgozottak 1988, maradt hátralék 23 szám. Maléter szbirónál az előző év hátraléka 17, folyó ügyek 1774, összesen feldolgozandó 1791, feldolgozottak 1774, maradt hátr. 17 sz. — Kubinyi Gusztáv szbirónál az előző év hátr. 12, folyó ügyek 1587, összesen feldolgozandó 1599, feldolgozottak 1587, maradt hátr. 12 sz. — Sándor szbirónál az előző év hátr. 49, folyó ügyek 2319, összesen feldolgozandó 2368, feldolgozottak 2350, maradt hátralék 18 szám. — Batta szbirónál az előző év hátr. 8, folyó ügyek 1682, összesen feldolgozandó 1690, feldolgozottak 1682, maradt hátr. 8 sz.

c) **Ba g a t e l ü g y e k b e n:** Maléter szbirónál összesen feldolgozandók 78, feldolgozottak 78 sz. — Kubinyi Gusztáv szbirónál összesen feldolgozandók 66, feldolgozottak 66 sz. — Sándor szbirónál az előző év hátr. 4. folyó ügyek 158, összesen feldolgozandók 162, feldolgozottak 153, maradt hátr. 9 sz. Batta szbirónál összesen feldolgozandók 46, feldolgozottak 44, maradt hátr. 2 sz.

d) **K i h á g á s i ü g y e k b e n:** Kubinyi Géza szbirónál az előző év hátr. 4. folyó ügyek 26, összesen feldolgozandók 30, feldolgozottak 30 sz. — Maléter szbirónál összesen feldolgozandók 3646, feldolgozottak 3643, maradt hátr. 3 sz. — Kubinyi Gusztáv szbirónál összesen feldolgozandók 887, feldolgozottak 660, maradt hátr. 227 sz. Sándor szbirónál az előző év hátr. 2. folyó ügyek 81, összesen feldolgozandók 83, feldolgozottak 76, maradt hátr. 7 szám. — Batta szbirónál összesen feldolgozandók 78, feldolgozottak 78 sz. — Általános eredmény: kielégítő.

IV. **V á r o s i p o l g á r m e s t e r e k n é l é s p e d i g a) a k ö z i g a z g a t á s i ü g y e k b e n:** Sthymmel polgármesternél az előző év hátraléka 65, folyó ügyek 2578, összesen feldolgozandók 2643, feldolgozottak 2546, maradt hátr. 97 sz. Gömör p. mesternél az előző év hátr. 42, folyó ügyek 4408, összesen feldolgozandók 4450, feldolgozottak 4383, maradt hátr. 67 sz. — Madarász p. mesternél az előző év hátraléka 16, folyó ügyek 4116, összesen feldolgozandók 4132, feldolgozottak 4120, maradt hátralék 12 sz. — Arvay p. mesternél az előző év hátr. 15, folyó ügyek 3823 összesen feldolgozandók 3838, feldolgozottak 3825, maradt hátr. 13 sz. Szabó p. mesternél az előző év hátr. 56, folyó ügyek 4686, összesen feldolgozandók 4702, feldolgozottak 4684, maradt hátr. 18 sz.

b) **A r v a g y á m g o n d n o k h a t ó s á g i ü g y e k b e n:** Sthymmel polgármesternél az előző év hátr. 5, folyó ügyek 291, összesen feldolgozandók 294, feldolgozottak 294, maradt hátr. 2 sz. — Gömör p. mesternél az előző év hátraléka 118, folyó ügyek 521, összesen feldolgozandók 639, feldolgozottak 623, maradt hátr. 16 sz. — Madarász p. mesternél az előző év hátr. 3, folyó ügyek 307, összesen feldolgozandók 310, feldolgozottak 307, maradt hátr. 3 sz. Arvay p. mesternél az előző év hátr. 7, folyó ügyek 198, összesen feldolgozandók 205, feldolgozottak 198, maradt hátr. 7 sz. — Szabó p. mesternél az előző év hátr. 6, folyó ügyek 576, összesen feldolgozandók 582, feldolgozottak 580, maradt hátr. 2 sz.

c) **B a g a t e l ü g y e k b e n:** Sthymmel p. mesternél az előző év hátr. 42, folyó ügyek 291, összesen feldolgozandók 333, feldolgozottak 279, maradt hátr. 54 sz. — Gömör p. mesternél az előző év hátr. 42, folyó ügyek 703, összesen feldolgozandók 745, feldolgozottak 745 szám. — Madarász p. mesternél az előző év hátr. 4, folyó ügyek 206, összesen feldolgozandók 210, feldolgozottak 200, maradt hátralékban 10 sz. — Arvay p. mesternél összesen feldolgozandók 383, feldolgozottak 273, maradt hátralékban 110 sz. Szabó p. mesternél az előző év hátr. 24, folyó ügyek 389, összesen feldolgozandók 413, feldolgozottak 413 sz.

d) **K i h á g á s i ü g y e k b e n:** Sthymmel p. mesternél összesen feldolgozandók 4, feldolgozottak 4 sz. — Gömör p. mesternél összesen feldolgozandók 34, feldolgozottak 34 sz. — Madarász p. mesternél összesen feldolgozandók 156, feldolgozottak 148, maradt hátr. 8 sz. — Arvay p. mesternél összesen feldolgozandók 155, feldolgozottak 153, maradt hátralékban 2 sz. — Szabó p. mesternél összesen feldolgozandók 98, feldolgozottak 98. Ezen eredmény általában kielégítő. Kelt mint fent.

Levelezések.

Jánosi, 1883. jan. 25.

Tisztelt barátom, Szerkesztő ur! Boecssan meg, hogy ismét kopogtatok s az áldozatkészség újabb tényeinek regisztrálására egy szerény helyért szót emelek, de következetlenségnek tartanám kifejezteni a nyilvánosság elé vitt számadásból azok neveit, kik az éneklő-karunk használatára vásárolt iskolai-orgona gyűjtő ivére legközelebbi levelem óta irtak becses adományait.

A megindított mozgalom a legkedvezőbb eredményt végződött. A gyűjtött pénz már eddig megközelíti a 100 frtot, mely összeghez közelebb Br. Nyáry Sándor ur 10 frtot, kedves neje 5 frtot, Vattay László s. lelkész ur 1 frtot küldtek Ajnácskőből. E küldemény becsét végtelenül emeli azon meleg hangon irt s igaz lélekből fakadt jó kívánság, mely a hozzáesatolt levélben nyert kifejezést. Az érdekes levelet ereklüként fogja örízni énekkarunk, a küldeményt megérdemelt köszönettel teszi gyűjtött filléreihöz. Még itt azonban nem akadt meg az adakozóknak sora. A gyűjtő megjárta az egész falut s felekezeti különbség nélkül — nehány ház kivételével — mindenütt szívesen látták az éneklő-kar köldőit. Ez a nehány kivételes ház fájdalom, épen a ref. felekezet híveiből került ki. A helybeli adakozók közül hálaosan kell megemlékeznem a következőkről: Vályi Károlyné asszony családjá adott 5 frtot, Kubinyi Péter ur 1 frtot, Keszler Antal ur 1 frtot, Pongrácz Ernő ur 2 frtot, Szathmáry András ur 1 frtot, Záborszky Klementina k. a. 1 frtot, Kovács Géza ur 1 frtot, György Dánielné asszony 1 frtot, Pupák Márton 1 frtot, Kohn Adolf 2 frtot, Glánczer Dávid 1 frtot, Glatter Sámuel 1 frtot. A többi kisebb-nagyobb adományok összege körülbelül 20 frtot tesz ki.

Azon általános érdeklődéssel szemben, a melylyel az éneklő-kar ügye a közönség által felkaroltatott, van okom hinni, hogy az éneklőkar sem fog megretülni a buzgalomban, sőt kettőzött szorgalommal fog igyekezni kiérdemelni az őt megillető méltánylást, s mindenk felett erkölcsi hivatása tudatának erősítésével fog törekedni rokonszenvet ébreszteni maga iránt.

E tárggyal kapcsolatban különösen is meg kell emlékezmem Lenkey István urról, ki énekkarunk egyik leglelkesebb pártfogója. Nemesak pénzzel áldoz, nemesak a tanórákat látogatja gyakran és nagy érdeklődéssel, hanem a most szóban levő gyűjtésnél is kétségtelen érdemei vannak. Érett korát ifjú lelkesedés koronázza még mindig. Van egy érdekes ajánlata, a melyet említés nélkül hagynom nem lehet. Igéretet tett, hogy míg ő jánosii lakos lesz, minden évben ad az éneklőkar tavaszi mulatságára 5 frtot, azon kikötéssel, hogy minden alkalomra egy-egy új hazafias indulót gyakoroljon be a chorus. Az ily nemes lelkesedés megérdemli, hogy soká is fényesen lobogjon!

Megígérem ezek után már, hogy az iskolai orgonára tett adakozásokkal nem fogom fárastani a nagyérd. közönség türelmét, csak azt kell még megemlítenem, hogy az

említett hangszer már itt is van, nagy lelki öröme mind az éneklőkar, mind az énekezők urnak, ki mióta a harmoniát kezelheti, a legjobb harmoniában van önmagával is s bármelyik billentyűt nyomja meg, mindegyikből a jöködvő adakozás hangja és szele csapja meg füleit, azon különbséggel, hogy az adakozás egyik billentyűje egy pár forintos oktávával feljebb áll, mint a másik.

Csonka lenne közleményem, ha a bált el mellőzném. Sokan mosolyogni fognak ott a metropolisban a bajusz alól a jánosii bál hírére. — gondolom. Nem kiesinyeljük a kiesiny. lést, csak azt óhajtuk, hogy utoljára mienk legyen a nevelés joga. Nem kecsgetjük magunkat ugyan azzal, hogy a mi falusi mulatságunk fény és díszítés tekintetében versenyezni kíván a városi vigalmakkal, de reméljük, hogy vendégeink szemében szíves vendégszeretetünk kárpótolni fogja a drága díszleteket. Aztán lesz a mi bálunknak oly kulturális jellege, oly társadalmi célja, a mely ennek specialitást és vonzerőt kölcsönöz. Mi együtt akarjuk látni a népet és az urirendet, összébb kívánjuk ez által is hozni azt a két elemet, a mely eddig egymással egészen különváltan foglalt helyet a társadalomban, egymásmellett ugyan, de egymással farkasszemet nézve. E vigalom testvéri jobb nyújtás lesz az előkelőbbek részéről az alantabb állókhoz, felségíteni akarása a szegény pórnépnek az emberi méltóság színvonalán.

Ez uton és irányban melegen üdvözöljük a bál derék háziasszonyát Török Bálutné asszonyt ó nagyságát. E gondolat egészen az ő édes gyermeke. Adja Isten, hogy a testet öltendő gondolat megfeleljen a várakozásnak!

A viszontlátásig
Concordantia.

Nyilvános köszönet.

Örömmel tapasztaljuk azt, hogy a megyében megjelenő hírlapok égető kérdésnek tartják a közsegi kisdudovó-intézetek életbelepítését, s jól esett olvasnunk megyei lapjainkban e tárgyban megjelent fenkölt szellemű felhívásokat, de fájdalom, ez ideig e téren semminemű mozgalom nem észlelhető. Szolgáljon tehát buzdításul megyénk köztisztületben álló férfiaknak: **S z e n t i v á n y i M i k l ó s** sajó-gömöri földbirtokos urnak azon nemes tette, hogy a múlt évben egy Sajó-Gömörön létesítendő kisdudovó alapjára 200 frtot, és a mai napon 1675, azaz egyezer-hatszaz-hetvenöt frtot adományozni méltóztatott. Fogadja a nemeskeblű adakozó e téren is a legmélyebb tiszteletünk és hálas köszönetünk nyilvánítását, s adja az ég, hogy nagybirtokosaink közül többen kövessék megyénk vezérterfijének nemes tetteit, akkor a kisdudovó-intézetek megyénkben is elterjednek s előbb-utóbb elterjednek és virágozni fognak.

Sajó-Gömör, 1883. január 21.

Z á h ö n y i J á n o s körjegyző,
a sajó-gömöri iskolaszék elnöke.

Meghívás.

A „Gömörmegei gazdasági egyesület“ folyó 1883-ik év február hó 11-en delelőtti 9 orakor Tornallyán tartja nagygyűlését, melyre az egyesület összes tagjai, nem különben a „Rimaszombati, Pelsuczi gazdakör“ összes tagjai, s a megyebeli körjegyzők és neptanítók is, mint az egyesület fizetetlenül tagjai s minden az ügy iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

A nagy gyűlés tárgyai lesznek: 1-ör. Elnöki jelentés. 2-or. Az egyesület vagyoni állásáról jelentése a számvizsgáló bizottságnak. 3. Az országos gazdasági Egyesület által küzött kérdések tárgyalása. 4. Az egyesület jövő működését tárgyzó egyéb kérdések és indítványok. P. Apati, 1883. jan. 23. A választmány megbízásából Vajda Gyula, gazd. egyleti titkár.

Meghívás és értesítés.

A helybeli közsegi elemi fi-iskola felévi vizsgálói a következő rendben lesznek megtartandók: Hettőn jan. 29-én d. e. 9 orától: hit- és erkölcstanból minden felekezetnek külön-külön. — Kedden jan. 30-án d. e. 1/2 9-től 11-ig: az I-ső osztály; d. u. 2-től 4-ig: a II-ik osztály. — Szerden jan. 31-én d. e. 1/2 9-től 11-ig: a III-ik osztály; d. u. 2-től 1/2 5-ig: IV. V. és VI-ik vizsgat, minden tantárgyból; melyre a m. t. szülöket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság

Hírek és vegyesek.

Kérelem. A koresolyázó egyesület javára f. év február hó 1-én megtartandó zárkörű bál rendező bizottságának tudomására jutott, hogy a meghívók lelkusmeretlen hanyag kézbesítése miatt sokan a meghívókat nem kapták meg. A rendező bizottság igen kerü mindazokat kik meghívót nem kaptak, méltóztatassanak ez iránt igényeiket bejelenteni. A rendező bizottság kedves kötelességének fogja ismerni, ha nem szándékos közvetett hibáját személyes meghívással helyre hozhatja. Dr. Löcherer, r. b. jegyző.

Kégyedomány. Herceg Coburg Fülöp Ö királyi fensége a pádári ev. egyháznak temploma kijavítására 50 frtot adományozott, mely kegyes adományért fogadja az egyháznak e helyt is kifejezett köszönetét.

A Kétozsváron megjelenő „Ellenzék“ folyó hó 22-iki számban hivatkozva arra, hogy Rimaszombatnak és iskoláinak culturmussója van, melegen ajánlotta Erdély közönségének részvételét az ev. egyház által a leányiskola javára kibocsátott sorsjegyeket. Bizony, bizony jól esik ezt constatalnunk akkor, midon kapzsisággal vádoltunk egy, épen a mi törvényhatóságunk területen megjelenő megyei lap által.

„Szege nem volt, hanem lesz.“ ezt mondta „a legelső magyar ember, a király.“ — s az ár által elsepert város, mintha csodatevő bűvös palca érintette volna a romokat, uj életre kel, mert a telebarati szeretet meghozta a töletelhető áldozatot. E szeretethez s annak folyton illatozó virágához, az áldozatkészséghez fordult a szegei ev. egyház is, hogy megrogált templomát kijavíthassa s épületeit felépíthettesse. Az ország minden részébe szétküldötte szintén a sorsjegyeket, miknek kibocsátását a kormány a fenti célra engedélyezte. Így jutott 100 drb megyénkbe is, mely az egyes közigazgatási tisztviselőkhöz (szolgabírák és polgármesterekhez) azért küldetett szét, hogy elárussitassék, s mint hiteles forrásból értesülünk a sorsjegyek 80 % elkelt, elárussitván többnyire oly helyeken, hol nem épen az evangélikusok vannak tul-

nyomó számban s oly tisztviselőktől, kik nem evangélikusok; míg a magát megyénk első városának declarált Rozsnyó azon indorsatával küldte vissza a hozzá küldött 10 dbot hiány nélkül, hogy reá vevő nem találkozzott.

A rimaszombati koresolyázó egyesület választmánya kedvező idő esetén ma vasárnap délután tiófiás nyerevénydíjjakkal próba versenyt rendez külön a nők, külön a férfiak részére. A versenyben mindenki részt vehet. A verseny neme futó és kitarató. Ez érdekes mulatságra felhívjuk a közönség figyelmét. A mulatság zene mellett és a rendes belépti díjak mellett lesz.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számában a „Koresolya egyesület“ javára rendezendő bál febr. 4-ikére van téve tévedésből, mert ez febr. 1-én leend. míg az említett nap az „iparos-ijfúság“ tart bált saját önképző és segélyező-egyletének javára. E bálra bályánál Groó Vilmosné ó nagyságát nyerte meg a rendezőség.

A Sajó-Gömöri új templom oltárkép elkészítésével Plachy Ferenc városunkban lakó művész lett megbízva.

Áthelyezés. A tornallyai kir. adóhivatal pénztárnoka Jeney József ur, ki a közönség tiszteletét előzőeken, sima modoráért, nagy mérvben bírta, a berettyóújfalusi adóhivatalhoz hason minőségben áthelyeztetett.

A sajó-gömöri gymnasium pártfogósági gyűlése a f. hóban tartatott meg, több fontos tárgyai között említésre méltó az, hogy a 2-ik tanári lak egészen újból fog építtetni: s gymnasium épülete is ujtás alá jön.

A közigazgatási bizottságnak, az iskola mulasztás tárgyában hozott legújabb rendeletének üdvös hatása már mutatkozik, a mennyiben december és január havában Beretek községben egy mulasztás sem történt.

Tornallyán Láncezy Pál igazgatása alatt egy vándor színésztársaság ütötte feltanyáját. — ez ideig színre került „a Sárga csikós“ „Parlagi Janesi“ s egy pár francia bohózat. A társulat iránt a közönség érdeklődése nem nagy.

Farsangi krónika. A farsangot Rimaszombatban a „Csizmadia ifjúság“ kezdte meg, rendezvén a fenti cím alatt folyó hó 14-ikén egy díszes bált, mely minden eddigi előzőit felülmúlta. Jól esett tapasztalnunk, hogy iparosaink melegen karolták fel a közművelődés eszméjét s azt hova-tovább igyekeznek a gyakorlati életbe is átvinni s megmutatni, hogy az ipar és műveltség, munka közben vagy mulatságban megfér együtt és egymás mellett, sőt egyik a másikat, mint a test és lélek, egészíti ki. Bizony bizony alig ismerték volna fel magukat azok, kik 10 évvel ez előtt vettek részt a „Csizmadia bálban“ ez alkalommal. S hogy a rendezőség buzgalmat kellő siker koronázta bizonyították azok, kik e mulatságban résztvettek. A tisztjövendelemből, no mert ezt már ugy hozza magával a magyarlodatkészség is, öt frtot adtak az iparos-ijfúság segély-egyletének. A második bál január 21-ikén a „Polgári olvasó-kör“ bálja volt saját könyvtára javára. S ha amott a mulatság kedélyessége és tiszta patriarchalis jellege lepett meg, ebben meglephetett s meg is lepett mindenkit a fentebbiek mellett a dísz, a esin, mellyel a terem fel volt díszítve. Virágos kertben képzeltek magunkat, mit egy bűvös-bájós tündér varázsolta ott a fagyos tél közepén, hogy csodatevő hatalmát mutogassa. Azok a természetes virágokból álló csoportozatok, melyek a bályanya trónját körül vették, szebbnél-szebb koszorúk, lengő lobogók itt-ott a város, megye és ország színeivel s mindezek mellett az eleven pezsgő élet, a tova lebegő párok, szemükben a fiatalság tüzevel, arcukon az élet rózsáival, meg a mohosult szívet is hangos dobogásba hozta. Elismerés illeti az ügybuzgó rendezőséget s a városi kertészt, ki megmutatta, hogy télen is tud tavaszt varázsolni elő. Ma lesz a „Rimaszombati dalárda“ hangversenye. Hát ez milyen leend? Ki fog-e most telni egy tagnak az uti költsége majd a miskolci nagyverseny alkalmával legfeljebb Rimaszecség, ha t. i. a derék „Brezóiak“ el nem találának jönni? mind oly kérdés, melyre jövő alkalommal adjuk meg a választ.

Jánosiban f. évi február 13-án leend a népkönyvtár és dalárda javára rendezendő sorsjátékkal összekötött nép-bál. Mint örömmel halljuk, városunk közönsége tömegesen fog résztvenni e népies mulatságban, melynek sikeréről kételkednünk nem lehet, midőn a háziasszony, Török Bálutné ó nagysága leend.

A nagyrócezi álarozos táncvizgalom — ugy a kedélyesség mint a jövedelem tekintetében — minden várakozást felülmulva igen jól sikerült. Megyénk minden vidéke képviseltette magát, hogy a hajdan annyira rosz hírből álló s most már oly gyorsan magyarosodó kis város lelkes intelligentiáját hazafias igyekezetében gyámolítsa. A bál igen tömött s majdnem minden ízében magyar volt, csak itt-ott lehetett hallani néha tréfiás tót megjegyzéseket. A mi a jelmezes álarozosokat illeti, kik a közönségnek mintegy felét képezték, valóban meglepte a nézőket a esin, az izlés, az elegancia. Az ó-, közép- és ujkor minden nemzetiségű, rendű és rangú jelmezes alakjai igen szép látványt nyújtottak. Volt ott a bocskoros tóttól kezdve, a király és királynőig minden féle magyar, török, perza, kínai, olasz, német, francia, spanyol jelmezes s hogy még az égitestek se hiányozzanak, ott volt a nap képviselője is; így azután ne esodálkozzék senki, ha a kedélyek oly közelel felmelegítve még a reggeli órákban sem hűltek ki. A tiszta jövedelem a 200 frtot aligha meg nem fogja ütni. Ismerőseink közül ott láttuk Gömöri Gizella, Latinák Lenke, Srift Nellike, Viliger Tuli, Somogyi Erzsike, Tóth Irma, Pour Emma, Valovics Matild, Maklari Ilonka, Plenczner Mariska stb. urhölgyeket, Mihalik Dezsőné, Csaszkoézi Károlyné, Kubinyiné, Csenkané, Alexyné stb. urnöket, kik lekötözö kedvességükkel valóban felejtethetlenné tették a rócezi bált.

A nagyrócezi polgári iskola tápintézete javára rendezett álarozos táncvizgalom összes bevétele 363 frt 21 kr., a kadás 121 frt 67 kr. így a tiszta jövedelem 241 frt 54 kr. volt. — Felülfizettek: Hámos László 9 frt Jaczkó Pál 2 frt, Basilidesz Gusztáv 1 frt, Gömör János 3 frt, Latinák Frigyes 2 frt, Latinák Rudolf 2 frt, Latinák Sándor 2 frt, Prkopa Károly 2 frt, Sturmán J. 1 frt. Stefanek Károly 1 frt. — Fogadják a szíves adakozók az ifjúsági segélyező egyesület meleg köszönetét. — Nagyróce, 1883. jan. 25-én. Az ifjúsági segélyező-egyesület pénztárnoka.

Rimaszecséről Schwartz Mórtól egy éles hangu ezáfolatot vettünk azon hírekre vonatkozólag, melyben a Rimaszecsén levő zsidó zugiskolára birtuk fel a tanfelügyelő figyelmét. Az ügy érdemleges tárgyalását akkorra hagyva, ha az ottani viszonyokról közvetlen tudomást szerzünk, a beküldönek ez uttal anyit mondunk, hogy gyanusítani mindenkit lehet, csak hogy ez még nem megezőfólasa annak,

hogy Rimaszéesen zsidó zugiskola nincs. Hogy a zsidó gyermekek keresztény iskolába „lettek beírva” még nem következik, hogy járnak is, vagy pedig nem képesített avatlatlan egyéntől vezettetnek. Ha nem így van, mi csak örülni fogunk, még pedig „érdek nélkül”.

Amerika helyett a halálba. Borzasztó katasztrófa érte a „Cimbria” nevű gőzöst, melyen 380 utas és 150 tengerész volt. Ugyanis folyó hó 18-án este tiszta derült időben haladt el az Elba torkolatánál s rendes sebességgel siklott tova a csendes hullámokon. Azonban 3 és 1/2 óra múlva oly sűrű köd ereszkedett, hogy a kapitány „Hansen,” kénytelen volt a hajó futását korlátozni s így csak féli erővel folytatta útját. Így haladt egy darabig, midőn egy szemben jövő gőzös jelző sípját meghallották, de a hajó irányát a nagy ködben kivenni nem lehetett s csak akkor látták meg, mikor már előre kitérni késő volt. A szemben jövő hajó a „Szultán” nevű angol gőzös volt, mely teljes erővel neki rontott a Cymbriának úgy, hogy a hajó feloldatra dült. A kapitány látva, hogy a végveszély elérkezett, a gyermekeket és nőket esónakra szállította, de ezek nagyobb részt elmerültek; az utasok és matrózok közül csak 56-ot tudtak megmenteni. E hajón mintegy 38 magyarországi kivándorló volt, kik mindannyian a hullámokban lettek halálukra. A kivándorlók leginkább Sáros és Zemplén megyékből valók voltak.

Betörő cigányok. A szomszéd Pokorágyon lakadalom volt folyó hó 15-én, s míg a helység egyik vége csak úgy hangzott a „hejehujá”-tól, addig a másik végén néhány cigány teljesen kirabolta Bata Andrásnak házat. Hihetőleg a nem várt siker által felbátorítva Fáraho utódai, haszonszándékkal tértek be harmadnapra egy másik gazdának udvarára, de mielőtt rabolhattak volna nyakonsípték őket, s most várják megérdemelt büntetésüket.

Hivatalos közlemények.

Pályázati hirdetmény.

Mellyel közhírré tétetik, hogy a rimaszéesi közegezési kerület körorvosa állásáról lemondván, annak választás

utjánai betöltésére határidőül f. é. február hó 12-ének d. e. 10 órája kitűztetik, miről a pályázni kívánók azzal értesítettek, hogy felszerelt kérvényeiket s tudori okleveleiket legfeljebb február hó 10-ig multhatatlanul beadják az alólírott hivatalnál, a megválasztandó körorvos fizetése 1000 forintban levén megállapítva, ezen fizetésért tartozván az illető körorvos betegeit ingyen gyógykezeltetni, azonban fuvarral mindenkor a betegek részéről látván el, kivételével a havonként megejtendő hivatalos utazásoknak, a midőn az illető orvos saját fogatján tartozik a kör beutazását eszközölni.
Sándor Béla, szolgabíró.

Pályázat.

81. sz. A vezetésem alatti kir. törvényszék területén levő nagyrőcei kir. járásbírósnál megüresedett — 300 frt évi fizetés, 40 frt lakbér s rubailletményvel javadalmazott — másodosztályú szolgáló állomásra — a nagyméltóságú m. k. igazságügyi miniszteriumnak f. é. 48560/1882. sz. a. kelt magas rendelete folytán — ezennel pályázat nyitattik; felhívatnak ennél fogva mind azok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, magyar állam területén honpolgárosságukat, testileg alkalmas voltukat, az írás és olvasásbani jártasságukat, nemkülönbön hadkötelezettségi viszonyukat igazoló okmányokkal felszerelt és kellőképp bélyegzett. — az 1873. évi II. t. cz. értelmében elsőbbséggel bíró alisztek pedig bélyegtelen folyamodványukkal jelen hirdetménynek a „Budapesti Közlönyben”-i harmadik közzétételétől, számítandó 42 nap alatt hozzáam annál inkább benyújtsák, mivel a később érkezettek, figyelmen kívül fognak hagyatni Rszombat, 1883. január 16-án

Marton Rudolf, kir. tszéki elnök.

Szerkesztői üzenetek.

B. D., - Gy. L. - B. I. A lapot rendesen küldtük az első számtól kezdve s így hihetőleg, az ottani postán tévedt el.
P. L. Sajnáljuk, de már erre a számról elkésett.
Gy. L. Az időhöz kötött dolgok kesleltetik a közzétételt — Türelmet kérek.
Cs. M. Szintén.

B. B. Sorát ejtjük. A lap megy.
V. L. Térésükre miatt kénytelenek voltunk így közölni.
G. F. Magán levél megy

A „Rimaszombati dalárda” 1883. év január hó 28-án (vasárnap) a „Három Rózsa” vendéglő nagy termében tánczozal összekötött jótékonycézélű **dalestélyt** rendez, mely alkalommal egy, még sehol sem adott dalmü-parodiát mutat be, s ez:

„A vartyogi nagy dalnokverseny.”

Farsangi bohózat 1 felvonásban.

Szövegét alkalmazta: **Gyalog Huszár.** — Zenéjét szerkesztette s részben szerette: **Huber Károly,** az országos dalárszövetség karnagya.

Személyek:

Vartyogi uralkodó gróf	— — —	Perecz Sámuel.
Bübbajos neje	— — —	A grófné.
Ordító Mihály, alföldi halászegény	— — —	Gasko János.
Kraxlhuber Tóbiás, pressurgi háziúr	— — —	Miskolezy István.
Dimitriulu Mamaliga, román atyafi	— — —	Berger József.
Boroviecska Jano, nyitrai földbirtokos	— — —	Timár István.
Salamucei Macearoni, nápolyi lantos	— — —	Huszt Lajos.

Országnagyok. Versenybírák. Heroldok. Lovagok. Apródok. Ingyenesek. Egy karmester. Nép. Csöcselék és urak. — Színhely: Ahol színre kerül

Előforduló képletek: 1. A dalnokok harsogó bevonulása. — 2. A vartyogi gróf üdvözlő-éneke a vartyogi kastély tág termében. Öröm induló. — 3. Ordító Mihály könyvfacsaró dalai. — 4. Kraxlhuber Tóbiás páratlan cultur-tana. — 5. Dimitriulu Mamaliga országghódító zengése. — 6. Boroviecska Jano zenészetű panaszai. — 7. Salamucei Macearoni zengetes érzései. — 8. A jury böles itéletozata. — 9. A vartyogi gróf buzdító diszbeszéde. — 10. A bájos grófné kegyelmes díkjósztása. — 11. A dícső dalnokok örömrivalgásai. — 12. A dalnokok ünnepélyes és általános diszkivonulása: Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si.

Ezt megelőzi: „A sajkázó”, a debreczeni orsz. dalárünnepélyre kitűzött férfinegyes. Schubert-től. Előadja a dalárda zongora kísérettel.

Kezdete fél 8 órakor. — Helyárak: I. rendű ülőhely 70 kr. — II. rendű ülőhely 50 kr. — Állóhely 40 kr. — Karzat 20 kr.

Jegyek előre válthatók **Baksay J.** ur kereskedésében s este a pénztárnál.

Felelős szerkesztő: **Bodor István.**

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

1820. sz. — A nagyrőcei kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Böhm és Neumann** fűsnek 240. és 150. frt tőke s jár iránti végreh. ügyében **Noszko György** piankint illető s a Závadkai 93. 190. 322. 397. sz. jtkben foglalt 595 frtra becsült ingatlanok végreh. eljárere lése elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1883. február hó 21-ének d. e. 10 órája Závadka község házával azon hozzáadással tüztetik ki, hogy ezen határnapon a kérdéses ingatlanok a becsárán alól is elfognak adatni. A venni szándékozók kötelesek az árverésnek megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10 százalékát vagy is 59 frt 50 krt készpénzben bánatpénzül kiküldött kezébe letenni, s a vételárat 3 egyenlő részletben egy-egy havon 8 százalék kamattal a nagyrőcei m. kir. adóhivatal mint letéti-pénztárnál letenni. Kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság Nagy-Rőczen 1882. November hó 10. napján.

Molitorisz, kir. jbiró.

Hirdetés.

A Véghlesi uradalomnál Pusztá Psztrusán forgalomban lévő szeszgyár, illetőleg annak teljes felszerelése kazánostul **f. évi febr. hó végével eladandó lesz.**

Venni szándékozók sziveskedjenek ez iránt a nevezett uradalom igazgatóságához személyesen vagy írásilag fordulni, hol a közelebbi felvilágítás s a vételár megtudható.

Véghles, 1883. január hóban.

A Véghlesi uradalom igazgatósága.

1—3 (posta Véghles, vaspálya-állomás Véghles-Szalatna.)
(Utánnymat nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

1816. sz. — A nagyrőcei kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik miszerint a **tiszlezi külesön segély-egylet** fűsnek 90 frt tőke s jár. iránti végreh. ügyében **Zigó János** alperes murány-lehotáj 75. sz. jtkben foglalt 352 frtra becsült ingatlanok végreh. eljárere lése elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1883. február hó 15-ének d. e. 10 órája M-Lehotán a község házával azon hozzáadással tüztetik ki, hogy ezen határnapon a kérdéses becsárán alól is elfognak adatni. A venni szándékozók kötelesek az árverésnek megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10 százalékát vagyis 35 frt 20 krt készpénzben bánatpénzül a kiküldött kezébe letenni, s a vételárnak három egyenlő részletben egy-egy havon 6 százalék kamattal a nagyrőcei m. k. adóhivatal mit letéti pénztárnál letenni. Kir. bíróság mint telekkönyvi-hatóság Nagy-Rőczen, 1882. november hó 4. napján.

Molitorisz, kir. jbiró.

Sürgöny.

Rimaszombat és vidéké virágkedvelő tisztelt közönségéhez.

Van szenrencsém a t. közönséget kiértésíteni, miszerint nálam a farsangi évad, ugyszintén egész éven át is **élő és művészileg szarított virágokból** mindenféle nagyságu, izlésesen össze-állított és a legdiszesebb tartályokkal (Enveloppes) ellátott **báli-, cotillion-, menyasszonyi-lakadalmi-, név- és születésnap-csokrok 1 forinttól fejjebb** (a cotillion-csokrokat kivéve) továbbá **apró mellesokrok 10 krtól fejjebb** megrendelés szerint azonnal eszközöltetnek.

Vidéki megrendeléseknél (az összeg előleges beküldése vagy utánvét mellett) kérem az árt és a szállítás módját meghatározni.

Midőn alkalmat nyujtok a minden rangu és rendű ifjúságnak a legdiszesebb csokroknak jutányos ároni beszerzésére, magamat szives pártfogásukba ajánlva, maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat 1883. január 10.

Wikoukal Henrik, városi műkertész.

Babér- és moha-koszorúk izlésesen díszítve, jutányos áron folyton kaphatók.

3—3

Eladó vizimalom.

Serkében özv. **br. Kemény Istvánné** tulajdonát képező vizimalom, 4. vizkerekkel, 4. lisztelőkővel, kender- és löheremag-kallóval, egészen ujonnan épült vízlevezető zsilippel (Fluder), a hozzátartozó mintegy 5. hólndnyi területtel s melléképületekkel jutányos feltételek mellett szabadkézből örökáron eladó. Az eladási feltételek alólírott nál Serkében bármikor megtekinthetők.

2—5

Flasko György.

Meghívás.

A nagyrőcei kölesüös segély-szövetkezet az alapszabályokban kitűzött ügyek elintézése céljából, f. évi **február hó 2-ik napján**, délután 2 órakor, tulajdon helyiségeiben tartandó

közgyűlésre

a szövetkezet összes jogosított tagjait tisztelettel meghívja.

Nagyrőczen, 1883. évi január hó 14-ikén.

Hlavács Sámuel,
igazgatósági elnök.

2—2

Haszonbérleti hirdetés.

A kiskoru **báró Vay Aloyza** tulajdonához tartozó harkácsi koresma és regáléjog, melytől eddig 960 frt évi haszonbér fizetett, **folyó 1883-ik évi április hó első napjától** kezdve 3 vagy hat évi időtartamra

haszonbérbe kiadó.

Bővebb értesítést ad **báró Vay Aladár** Harkácson és **Molnár József** ügyvéd Rimaszombatban.

1—3

Haszonbérleti hirdetés.

Gömörmegeyében, — s tornallyai vasuti állomáshoz fél órányi távolban fekvő s kk. **Báró Vay Aloyzia** tulajdonához tartozó harkácsi uradalom, mely 592. katasztrális hold szántóföld, — 22. katasztr. hold kert, — 197. katasztr. hold rét, — 114. katasztr. hold legelő és 1791. katasztr. hold erdőből áll, — az 1883-ik évi április 1-től számítva 3 vagy 6 évi időtartamra

haszonbérbe kiadandó.

2—3

A bérlő 7000 frt értékű instructiót vesz által. Bővebb értesítést ad **Báró Vay Aladár** Harkácson és **Molnár József** ügyvéd Rimaszombatban.